

Nijmeegse methode voor Moreel Beraad in de kliniek

**Sectie Ethiek, Filosofie en
Geschiedenis van de Geneeskunde**

IQ Scientific Institute for
Quality of Healthcare

Probleem

Welk concreet moreel probleem vormt de aanleiding voor dit beraad?

Feiten

Medisch

Hoe luidt de diagnose en hoe is de prognose?

Welk aanvullend onderzoek is nodig?

Welke behandeling kan worden voorgesteld?

Heeft deze behandeling een gunstig effect op de prognose? In welke mate?

Kunnen deze behandeling of aanvullend onderzoek de patiënt schaden in diens gezondheid?

Wat is de prognose wanneer hiervan wordt afgezien?

Zorggerelateerd

In hoeverre is de patiënt momenteel in staat tot zelfzorg?

En in de toekomst?

Heeft de patiënt behoefte aan verpleegkundige zorg?

Zijn er problemen in de relatie tussen verpleegkundigen, de patiënt en diens naasten?

Gaan de aandoening en de nodige zorg de draagkracht van de patiënt en/of de naasten te boven?

Is mantelzorg beschikbaar?

Levensbeschouwelijk en psychosociaal

Wat betekent de ziekte voor de patiënt?

Wat is bekend over diens levensvisie? Speelt religie daarin een rol?

Heeft de patiënt behoefte aan geestelijke verzorging?

Wat is de sociale context van de patiënt?

Wat zijn de implicaties van de aandoening voor woon- en werksituatie?

Is er behoefte aan ondersteuning vanuit het maatschappelijk werk?

Is er behoefte aan ondersteuning door andere zorgverleners?

Organisatorisch

Kunnen de zorgbehoeften van de patiënt worden vervuld (qua capaciteit, personeel, apparatuur)?

Bestaan er met betrekking tot het morele probleem richtlijnen binnen de instelling?

Juridisch

Is er relevante wetgeving met betrekking tot het morele probleem?

Morele waarden

Welzijn van de patiënt

Wat zijn de gevolgen van ziekte, behandeling en geboden zorg voor het welzijn van de patiënt, lichamelijk, psychisch, sociaal en spiritueel?

Wat zou, naar het oordeel van betrokken zorgverleners, goed zijn om te doen met het oog op het welzijn van de patiënt?

Wat zou, naar hun oordeel, de patiënt schade berokkenen?

Autonomie van de patiënt

In hoeverre is de patiënt beslissingsbekwaam? Door wie is dit vastgesteld?

Is de patiënt op de hoogte gebracht van zijn of haar situatie?

Is de patiënt voldoende betrokken bij de besluitvorming tot nu toe?

Welke waarden en opvattingen van de patiënt zijn relevant?

Wat is het oordeel van de patiënt over mogelijke behandelingen en wijzen van verzorging?

Wat is diens houding t.a.v. levensverlengende of intensieve therapie?

Is het juist om de wens van de patiënt t.a.v. de behandeling doorslaggevend te laten zijn?

Rechtvaardigheid

Is het huidige of voorgestelde beleid te verantwoorden t.a.v. andere patiënten?

Andere waarden

Zijn andere waarden relevant (bijvoorbeeld eerbied voor het leven, bescherming van de privacy, collegialiteit)?

Verantwoordelijkheid van de zorgverleners

Wat is de verantwoordelijkheid van de zorgverleners in deze casus?

Wat zijn de grenzen van deze verantwoordelijkheid?

Zijn deze verantwoordelijkheden onderling duidelijk afgebakend?

Is er verschil van mening tussen zorgverleners, de patiënt en/of diens naasten over wat er gedaan moet worden?

Kan dit verschil worden opgelost door te kiezen voor een bepaald zorgbeleid?

Besluitvorming

Hoe luidt nu het morele probleem in vergelijking met het begin van het beraad?

Kan het probleem worden vertaald in conflicterende morele waarden of principes?

Zijn belangrijke details onbekend? Kan niettemin een verantwoord besluit worden genomen?

Welk handelingsalternatief is het meest in overeenstemming met de waarden van de patiënt?

Welk handelingsalternatief is het meest in overeenstemming met de waarden van de zorgverleners?

Op grond van welke argumenten verdient een bepaalde handelwijze de voorkeur?

Wat zijn met betrekking tot de te nemen beslissing de concrete verplichtingen van betrokkenen?

In welke gevallen moet de beslissing worden herzien?

Hoe kunnen de beslissing en de concrete afspraken worden samengevat?

Als u deze methode in de praktijk wilt gaan brengen of als u meer informatie wenst, neemt u dan contact op met dr. Norbert Steinkamp van de afdeling IQ Healthcare, Sectie Ethiek, Filosofie en Geschiedenis van de Geneeskunde, UMC St Radboud Nijmegen:

tel. 024 - 3615320

fax. 024 - 3540254

e-mail: n.steinkamp@iq.umcn.nl